

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) v sprejema upravnistvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 112.

V Ljubljani, v četrtek 16. maja 1895.

Letnik XXIII.

Poslanec Pfeifer o davčni preosnovi.

I.

Dne 9. maja je bilo v državnem zboru v ob-
ravnavi četrto poglavje davčne preosnove, ki določa
osebni dohodninski davek. Pri tej priliki poslanec
Pfeifer naglašava veliko važnost tega zakona za go-
spodarske interese prebivalstva. Zato se je treba v
zakonu ozirati na vse razne opravičene zahteve.
Sedanjí davčni zistem je jako pomanjkljiv, ker so
posamezne dežele nejejednako obdačene in ker nižji
stanovi nosijo razmerne večja bremena, kakor bo-
gatiní. Vsakdo to potrđi, kdor pozna strogo izterje-
vanje davkov. Naloga finančne uprave bi morala
biti, da malim davkoplačevalcem zniža bremena ter
jih v obče pravičnejše razdeli. In ravno tega govornik
pogreša v sedanjem načrtu zakona, zato je umesten
stari latinski rek: Timeo Danaos et dona ferentes.
(Prav dobro!)

Dohodninski davek iz l. 1849 je črna pika v
našem davčnem zistemu, ker so določbe pomanj-
kljive, samovoljne, trde in večkrat krivične vsled iz-
povedeb takozvanih zaupnih mož. Tako se zgodi, da
n. pr. dohodke kacega advokata odmerjata navaden
prodajalec ali krčmar.

Najsrečnejša misel v sedanjem načrtu je pro-
gresivni dohodninski davek in sodelovanje davkopla-
čevalcev samih. Na podlagi progresivnega dohodnin-
skega davka z eksistenčnim minimom je mogoče
ustvariti primeren davčen zistem.

Po tem načelu bi se moral obdačiti le čisti
dohodek ter obdačiti stari davčni sistem, po kate-
rem je obdačeno le delo in revež več plačuje za sol
in kruh, kakor milijonar. Večja moč mora več no-
siti, to ni socijalistiška ideja, temveč prvotni pojem
o kapitalu in njegovem vplivu na razna podjetja in

produkcijo. Tam je treba več zahtevati, kjer je več
kapitala in manj bolí.

Vendar se govornik ne strinja s sedanjim na-
črtom, ker poleg progresivnega dohodninskega davka
ostanejo še vsi dosedanji davki in ker progresija
obstane pri dohodku letnih 100.000 gld. Upali smo,
da bode novi osebni dohodninski davek nadomeščal
zemljiški, hišni in dohodninski davek, toda ti davki
se znižajo le za 15, oziroma 25 odstotkov. Poleg
tega pa bomo imeli velike sitnosti pri določevanju
tega davka, ker se bodo davčne oblasti vtikale v za-
sebno življenje. Pri vsem tem pa išče država raz-
merno več dohodkov od težko prislužnega imetia,
kakor od naloženega kapitala, ki se redi brez dela.

V tem oziru je v § 159. neopravičena določba,
po kateri bodo obdačeni celó pri gospodarstvu po-
vžiti pridelki. Zato treba to določbo premeniti. Dalje
ni pravo, da je pri rentnem davku neobdačenih nad
300 milijonov letnih obrestij od javnih papirjev,
prioritet in dividend, katere imajo večinoma kapi-
talisti v rokah, dočim bode treba od hranilničnih
vlog plačevati davek.

Vsled teh določb zgubi načrt zakona vse bistvo
progresivnega davka, ker bodo nosili zopet najtežja
bremena nižji in srednji stanovi. Isto tako § 157.
dovoljuje v konkubinatu živečim osebam več olajšav,
kakor zakonskim.

Se je čas, da se te določbe zboljšajo, sicer bode
novi davčni zistem še slabši od prejšnjega. Novi
osebni dohodninski davek bi se moral v to porabiti,
da se popolnoma odpravijo direktni davki. Konečno
govornik še naglašava, da takozvani petakarji ne smejo
zgubiti volilne pravice. (Pohvala.)

Nasledki potresa.

Vreme se je zopet prevrglo. Zjutraj je pihala
mrzla burja, nato je začelo deževati, in sedaj, ko to

pišemo, prav pošteno sneži, in to 16. maja. —
Ubogi ljudje po šotorih! — Akeravno se je že toli-
kanj pisarilo in hvalilo, kako hitro delo pri lesenih
barakah napreduje, vendar moramo reči, da bi se
bilo lahko več storilo, kakor se je. Čudno se nam
zdi, zakaj so pijonirji poprej odšli, predno so barake
popolnoma dodelali. — Na cesarja Jožefa trgu
imamo sedaj mesec dni po katastrofi šele na pol
dodelane barake. Pijonirji so jih sestavili, pokrili —
in pustili. Sedaj pa polaga po njih par delavcev tla,
katera bodo, kakor se kaže, do jeseni enkrat polo-
žena. Slavni magistrat naj bi se v tej zadevi bolj
požuril, sredstev mu ne manjka.

Bolniki se danes in jutri preselijo iz bolnišnice
za silo v barake na dvorišču deželne bolnišnice.
Nove barake gradé: Na sv. Petra nasipu pri to-
varni za usnje dve baraki, pri deželnobrambovski
vojašnici jedno, pri klavnici dve, na Mirju jedno. V
Zvezdi gradita baraki za trgovino krojač Witt in
trgovec Schuster.

Mnogokje opazujejo, da novi, dasi rahli sunki
povečajo prvotne razpokline. Komisije se odredile
potrebne varnostne naprave. Ker so bile poškodo-
vane tudi nekatere solidno zidane hiše, ki niso ve-
zane z železnimi vezmi, morale bodo vse nove hiše
biti zvezane. Podrli bodo tudi mnogo obokov ter jih
nadomestili z ravnimi stropi.

Publikacije „Erdbeben-Correspondenz“ je danes
izšla druga številka.

Komisije so dovršile prvo svoje delo in do so-
bote bodo sestavili približne svote škode.

Podreti se bodo morale še: Omejeva hiša šte-
vilka 24 na Karlovski cesti; Hrovatinova hiša št. 3
na Poljanah; trakt Šobrove hiše št. 8 na Dunajski

LISTEK

Zrno ko kurje jajce.

Pripovedka; ruski spisal L. N. Tolstoj; prevel Ivan Če-
stimir.

Nekoč najdejo otroci v jarku kepo ko kurje
jajce, po sredini vglobljeno in zelo podobno zrnu.
Neki mimo idočí popotnik ugleda kepo v rokah de-
čkov, jo kupi za šestico in nese s seboj v mesto, kjer
jo proda cesarju kot dragocenost.

Cesar skliče k sebi vse modrijane in jim veli,
naj mu povedo, je li ta kepa jajce ali zrno. Modri-
jani premišlujejo in premišlujejo, a ne morejo mu
odgovoriti.

Kepa leži na oknu; prileti kokoš, jo jame
kljuvati in prekljuje skorjo; vsi uvidijo da je zrno.
Dojdejo modrijani k cesarju in mu reko: „Ta kepa
je žitno zrno.“

Cesar se začudi in zapove modrijanom, naj mu
povedo, kje in kedaj da je le to zrno vzrastlo.

Modrijani premišlujejo in iščejo po knjigah, a ne
najdejo ničesar. Dojdejo k cesarju in mu reko: „Ne
moremo ti odgovoriti. V naših knjigah ni o tem
ničesar zapisanega; vprašati moramo kakega kme-
tiča, ni li kedaj čul pripovedovati kojega starčka,
kedaj in kje da so ljudje sejali taka zrna.“

Cesar pošlje po starega kmetiča in zapove, naj
ga pripeljejo predenj.

Najdejo starega kmetiča in ga dovedo pred ce-
sarja. Starček pride ves slaboten, brezzob, opiraje
se na dve berglji.

Cesar mu pokaže zrno; toda starček, že na pol
slep, jedno polovico vidi, drugo pa otiplje z ro-
kama.

Cesar ga vpraša: „Veš li, starček, kje da je
vzrastlo tako zrno? Nisi li sam sejal takega žita na
svojem polju, ali ga morebiti v svojem življenju
kupoval kje drugje?“

Starček je bil gluh in je komaj slišal in komaj
razumeval cesarjeve besede.

Odgovori mu: „Takega zrna ni sejal sejalet na
svojem polju, niti ga ni žela žanjica, niti kupoval
kupec. Kadarkoli smo kupovali žito, so bila zrna
tako mala, kakor dandanes. Vprašal pa bodem svo-
jega očeta, — morda je on čul, kje da je vzrastlo
tako zrno.“

Cesar pošlje po starčkovega očeta in zapove, da
ga pripeljejo predenj.

Najdejo starčkovega očeta in ga dovedo pred
cesarja. Starček dojde, opiraje se na jedno bergljo.
Cesar mu pokaže zrno. Starček vidi še dobro in
natančno opazuje zrno.

Cesar ga vpraša: „Veš li starček, kje da je
vzrastlo tako zrno? Nisi li sam sejal takega žita na
svojem polju ali ga morebiti v svojem življenju ku-
poval kje drugje?“

Starček je imel še dokaj dober posluš in ga
umel bolje, nego njegov sin.

„Takega zrna“ — mu odgovori, — „ni sejal
sejalet na svojem polju, niti ga ni žela žanjica,
niti ga ni kupoval kupec; kajti ob mojem času ni
nihče poznal denarja. Vsi so se preživljali z lastnim
kruhom; če pa je nastala lakota, pomagali so jeden
drugemu. Ne vem, kje da je vzrastlo tako zrno.
V našem času je bilo zrno dokaj debeleje in rodo-
vitneje nego dandanašnji, toda — takega ni bilo.
Čul pa sem svojega očeta pripovedati, da je ob
njegovem času žito mnogo bolje obrodilo ko naše,
— bilo je še rodovitneje in debeleje. Njega moram
vprašati.“

Cesar pošlje po starčkovega očeta, deda prvega
starčka. Najdejo ga in dovedo pred cesarja. Ded
dojde brez palice, dojde lahko; oči pa je imel sve-
tleje in glas jasnejši in razločnejši. Cesar mu pokaže
zrno; le-ta pa je pogleda, je obrne in vsklikne:
„Oj, že davno nisem videl več starega žita!“

Ded ugrizne zrno, pokusi nekoliko in vsklikne:
„Da, isto je!“

„Pripoveduj mi, starec“, reče mu cesar, „kje
in kedaj da je vzrastlo le-to zrno. Nisi-li na svojem
polju sejal takega žita ali ga morda v svojem živ-
ljenju kupoval kje drugje?“

Starček odgovori: „Tako žito je rastlo vedno
v mojem času. S takim žitom sem se preživljal i

cesti; trakt proti dvorišču Križmančve hiše št. 5 na Karlovski cesti; jeden del Druškovičevega hleva pri hiši št. 11 na Dunajski cesti.

Tvrška Steinway & Soms v Londonu in Novem Jorku je poslala za Ljubljano 1000 gld., kateri so bili v terek razdeljeni med najpotrebnejše.

Glasom komisije izreka bodo morali podreti vsaj drugo nadstropje gimnazijskega poslopja. Skoraj gotovo bodo morali podreti tudi staro stražnico poleg gimnazija, v kateri je nemška ljudska šola. Pri ogledih se komisije prepričajo, kako slabo so bile v Ljubljani zidane mnoge hiše.

Solnograško za Ljubljano. Kakor se iz Solnograda poroča, prav dobro napreduje nabiranje darov po glavnem mestu, kakor tudi po deželi. Mestni zastop je odločil, da se milodari pobirajo od hiše do hiše. Č. g. V. Loinger, kateri letos, kakor znano, vodi majnikovo pobožnost v Solnogradu, si je prav veliko zaslug pridobil za pomožno akcijo. Hvala mu zato!

Fotograf Anton Jerkič v Gorici naznanja, da je fotografoval sedem najzanimivejših objektov ljubljanskega pozorišča, na katerih se vidijo natančneje vpodobljene posledice potresa. — Prodaja jih v velikem formatu po 1.50 gld.; vseh sedem skupaj za 9 gld. — Tretjino dohodkov daruje nesrečni Ljubljani.

Darila ljubljanskemu pomožnemu odboru za Ljubljano in okolico.

VI. izkaz.

Gg. Hranilnica v Gostopeči, 50 gld.; Iv. Globotschnig v Železnikih, 1000 gld.; Reinach & Comp. v Maincu, 200 gld.; dr. Wettendorfer v Cakurnu, 5 gld.; T. Mell v Trstu, 50 gld.; bratje Abeles v Trstu, 15 gld.; tovarna za sladkor v Moravani, 20 gld.; Calderara & Bankmann na Dunaju, 20 gld.; Ivan Weiss in sin na Dunaju, 25 gld.; V. Jaechen ml. v Slukenavi, 50 gld.; bratje Weiss v Bregencu, 50 gld.; Fran Manoschek na Dunaju, 10 goldinarjev; S. Stowasser na Dunaju, 5 goldinarjev; vitez plemeniti Kiwisch v Varaždinu, 10 goldinarjev; Wischnitsky & Clauserjevi nasledniki na Dunaju 25 gld.; Josip Moosbengger v Milanu 10 gld.; G. Morovec v Sotvinu 10 gld.; Wertheim & Schiff, Burtschid 100 gld.; Anton Krisper tu zbirka 590 gld.; I. C. Mayer v Ljubljani zbirka 2536 gld. 62 kr.; Anton Schussnig v Trstu 25 gld.; ravnateljstvo hranilnice v Badenu 500 gld.; Adolf Glaser & Co. v Pragi 50 gld.; Waldek, Wagner in Benda na Dunaju 100 gld.; K. Hafner v Linu 5 gld.; bratje Klinger na Dunaju 50 gld.; hranilnica v Adlerko-steletzu 25 gld.; hranilno in posojilno društvo v Falkenavi 25 gld.; I. L. Simma na Brdu 20 gld.; G. A. Fröhlichov sin na Dunaju 100 gld.; podolska tovarna za cement v Pragi 10 gld.; Anton Schopf v Onaimu 5 gld.; Fischer na Katarinski gori 5 gl.; Vojteh Rudl v Gorici 3 gld.; družine Valentinčič

jaz i drugi ljudje. Tako žito sem i sejal i žel i mlatil“.

Cesar mu dè: „Povej mi, ded, si-li kje kupoval tako žito, ali si je sam sejal na svojem polju?“

Starček se nasmeje in reče: „Ob mojem času si ni nikdo izmislil tolikega greha, da kupuje in prodaja žito. Novcev nismo poznali; žita pa je imel vsakdo dovolj.“

Cesar ga vpraša: „Toda, starček, povej mi, kje si sejal tako žito in kje si imel polje?“

Ded mu odgovori: „Moje polje je bilo — zemlja božja. Kjer sem oral, tam je bilo tudi moje polje. Zemlja je pripadala vsakemu; nihče je ni zval svoje. Svojino smo nazivali le svojo muko.“

„Sedaj pa mi odgovori“ — reče mu cesar, — „še na ti dve vprašanji, namreč: Prvič, — kako je to, da so bila poprej zrna tako velika, in sedaj niso več? Drugič — kako je to, da je tvoj vnuk došel po dveh bergljah, sin po jednej, ti pa brez vsake, povsem lahko kakor peresce; da imaš svetleje oči, krepkeje zobe, jasnejši in ljubeznjivejši govor? Povej mi, starček, kako se je to zgodilo?“

Starček mu odgovori: „To se je zgodilo vsled tega, ker so ljudje nehali živeti ob lastnej muki in pričeli težiti po tujem blagu. V starih časih nismo živeli tako; v starih časih smo živeli po božjih postavah; gospodarili smo nad svojim blagom in se nismo okoriščevali s tujim“.

in Gürtler v Gorici 3 gld.; pliberška rudokopna družba v Celovcu 100 gld.; Viktor Wog v Celju 20 gld.; G. & S. Segre v Trstu 10 gld.; Edvard pl. Hein na Dunaju 25 gld.; zbirka gospej Berta in Ema pl. Trnkóczy na Dunaju 30 gld.; Herman Adler na Dunaju 5 gld.; Ignacij Klein & comp. v Gutramsdorfu 5 gld.; skupaj 5767 gld. 62 kr. z izkazano svoto 23.131 gld. 87 kr. skupna svota 28.899 gld. 49 kr.

Naše cerkvene zadeve in Mažari.

Iz Zagreba, 11. maja,

Pred nedavnim je prinesel neki mažarski list kratko razpravo, v katerej dokazuje, da morajo zagrebški kanoniki biti Ogrri in da morajo znati mažarski. Seveda so vsi dokazi s trte zviti in na vsem ni besedice resnične. Čudno je pa vendar, da se more sploh kaj takega trditi brez temeljitih dokazov; to je zopet le pri mažarskih šovinistih mogoče, ki upotrebljujejo vsako sredstvo, same da dosežejo svoj cilj.

Kmalu za tem glasom pride pa v poluradnem listu „Hircsarnok“ že drugi, po katerem se dvema Mažaroma pripravlja pot do višjih cerkvenih časti na Hrvatskem. Ta list namreč trdi, da bosta v kratkem imenovana, in sicer kanonik gronski Frančišek Maslaghi za priporja vranskega, a dr. Štefan Rossipal pa za škofa senjsko-modruškega. Hrvatski poluradni list proglašuje to vest za neresnično, a uradni list pa je pristavil dotičnemu telegramu le znamenje vprašanja, dočim se mu ni zdelo vredno, da odgovori tudi on jasno, kaj in kako misli v tej zadevi. Sploh se uradni list malo zanima za taka vprašanja, ki so za nas načelnega pomena. Če Mažari nočejo vedeti, da je vprašanje o popolnjenju duhovnih častij čisto avtonomna zadeva hrvatska, moral bi jim uradni list odgovoriti na to jasno in odločno, kakor jo zahteva čast in ponos hrvatskega naroda.

Treba je tem za Hrvatsko tako skrbnim (!) ljudem zabiti v glavo, da zagrebške kanonike v prvem redu predlaže na imenovanje zagrebški nadškof, a tako tudi priporja vranskega, ki mora biti član zagrebškega kapiteljna, a sedanji naš nadškof gotovo ne bode kandidiral kakega Mažara iz Grona, ker je za to čast med Hrvati dovolj sposobnih duhovnov. Kar se pa tiče imenovanje škofa senjsko-modruškega, ima po postavi samo hrvatska vlada kot avtonomna oblast pravico, predlagati kandidate Nj. Veličanstvu na imenovanje; a če se je ban izjavil že prigodom imenovanja zagrebškega nadškofa, da more biti za to mesto le Hrvat predložen, ni gotovo nobene dvojbe, da se bode sledilo tudi pri imenovanju senjskega škofa isto načelo. Če se pa v te zadeve meša tudi ogerska vlada, je to dokaz slabe naše moči in pa popuščanja, kar se pa ne more v nobenem pogledu odobravati. In pri vsem tem trpi hrvatski narod. Že celo leto je izpraznjena škofovska stolica v Senju, a že več let so prazna kanoniška mesta pri zagrebškem kapiteljnu. In zakaj vse to? Le radi nesrečne mažarske politike, ki hoče imeti povsodi svoje prste. Pa kako predrzni so ti ljudje po redakcijah mažarskih listov, ki pišejo seveda po napotkih svoje vlade. Omenjeni „Hircsarnok“ namreč dokazuje, da je za senjsko škofijo prav potreben mažarski škof, kajti le ta bo znal bolje razsojevati prepire med vernimi radi cerkvene jezika.

Prav neverjetno je, da bi bil Mažar pri razsodbi o takih vprašanjih bolj nepristran, kakor Hrvat. Sploh pa, hvala Bogu, takih prepisov ni nikjer več, in če so kakšni bili, so jih hitro poravnali. Ta opazka omenjenega lista pa nam najboljše dokazuje, kako so Mažari o naših zadevah slabo poučeni, pa vendar hočejo nad nami gospodariti ter se mešajo v zadeve, katere niti najmanjše njim ne spadajo. Njih vspehi so se seveda ravno v cerkvenih zadevah dozdej popolnoma izjalovili, kajti hrvatsko svečenstvo je domoljubno ter ni nobene moči, da bi ga v tem pogledu omajalo. To se je pokazalo pri imenovanju zagrebškega nadškofa. Koliko kandidatov so imeli Mažari za to mesto in slednjič so vendar le z vsemi propali, in tako se bode zgodilo z božjo pomočjo tudi zdaj.

Skrajni čas pa je že, da se postavijo cerkveni dostojanstveniki na izpraznjena mesta, kajti obilno dela jih čaka. V zagrebški nadškofiji so župe, kjer ni bilo svete birme že več nego deset let. A ker je umrl tudi pomožni škof, trebalo bi novega imenovati, in sicer tem preje, ker zdravje sedanjega škofa

ni najbolje, a tudi z delom je preobložen. Pravijo, da je nadškof predložil že zdavnej svoje kandidate za kanoniška mesta, ali da jih vlada ni sprejela, ker njej ni dovoljno, da je dotičnik le dober in vrl duhovnik, nego želi, da bode tudi v političnem pogledu korekten, ali bolje vladni kimovec. Zategadel se to vprašanje o imenovanju kanonikov ne more rešiti tako dolgo, če tudi korist cerkve to neobhodno zahteva. Po tem takem seveda ni čudno, da se Mažari mešajo v naše cerkvene zadeve, ker jim naši domači mogotci dajejo za to sami povod.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. maja.

Volilna preosnova. Vlada je izdala načrt zakona o premembi volilnega reda ter ga izročila pododseku za volilno preosnovo. V omenjenem načrtu se določata dve kuriji, v kateri bi spadali mali posestniki, obrtniki in delavci. Ti dve novi kuriji bi imeli petdeset mandatov.

Šleski dež. šol. nadzornik Weber je, kakor poroča „Nowa Reforma“, baje izjavil, da dež. šol. svet ne bode v tem letu dovolil poljske gimnazije v Tešinu. Šolski odsek tešinskega mestnega zastopa je sklenil, da ne vpelje poljskega jezika kot obligatni predmet na tešinskih ljudskih šolah.

Dr. Lueger - jevo volitev so pozdravili borzijanci s tem, da so dvignili vrednost papirov. Pametnejše pač niso še nikdar ravnali. Saj vedo, da se je pričela z dr. Luegerjem doba, v kateri se bode gospodarilo previdno in modro. In to previdnost so ljudje že naprej — eskomtirali.

Brentanovim naslednikom je imenovan dr. E. Mach, profesor fizike v Pragi. Njegov nastop na izpraznjeni dunajski filozofski stolici pozdravljajo židje z velikim navdušenjem — seveda ne zaradi njegove učenosti, pač pa zato, ker je hud nasprotnik protisemitom.

V delegacijah, ki se snidejo dné 6. junija, bode vnanji minister grof Kalnoky, kakor trdi „Bud. Tagblatt“, tudi brez kake interpelacije v pravi luči pojasnil svoja zaupna pisma ogerskemu ministerskemu predsedniku baronu Banffyju. Kalnoky je nekda pisal tri pisma gledé potovanja papeževega nuncijsa na Ogersko.

Brezverska vladna predloga na Ogerskem zopet odklonjena. V terek je ogrska gospodska zbornica imela pomenljiv dan. Na dnevnem redu so bile že znane cerkvene predloge. Podpredsednik baron Vay je delal nasprotnikom prostega veroizpovedanja razne sitnosti, toda protivečina je bila zagotovljena. Kardinal in primas Vaszary se oglasi prvi, da pové svoje mnenje gledé stališča papeževega nuncijsa. On pravi, da se pač nobena tuja država ne sme vtikati v ogerske notranje stvari in v tem oziru nuncijs Agliardi potujoč po Ogerskem ni prekoračil svojega delokroga. Toda papežu, oziroma njegovemu zastopniku, ne more nihče odrekati pravice, govoriti o vprašanjih, ki se tičejo vere, morale in cerkvene discipline. Ministerski predsednik baron Banffy pa je v odgovoru na interpelacijo razvil nazore, ki nasprotujejo naukom krščanstva. Grof Nikolaj Esterhazy nasvetuje, naj se odkloni ves tretji odstavek predloge. Naučni minister Vlassits naglašja, da nuncijsovo vprašanje ne spada k stvari, ki je na dnevnem redu. Gledé predloge izjavlja, da tudi zbornica poslancev sprejme primerne premembe, toda načelo o prostem veroizpovedanju mora ostati. S 117 proti 116 glasovom je zbornica sklenila pričeti podrobno razpravo. Grof Ferd. Zichy v kratkih potezah označi nevarnost brezverske novotarije in nasvetuje, naj se odkloni § 22. o prostem veroizpovedanju, t. j. brezverstvu. Ta predlog je bil vsprejet s 129 proti 115 glasovom, torej je bil paragraf odklonjen. Med krščanskimi magnati se vzdignejo tako burni eljen-klici, kakor morda še nikdar v tej zbornici. Paragraf 23., ki določa izstop iz kake verske družbe, je bil pri glasovanju po imenih s 112 proti 110 odklonjen. Ministerski predsednik Banffy je nekda pri prvem porazu obledel ko zid ter se hitro zgubil iz zbornice. Včeraj je gospodska zbornica nadaljevala debato o ostalih paragrafi, ki so bili vsi odklonjeni. Nato pride na vrsto načrt zakona o recepciji židov. Pri glasovanju za prestop v nadrobno razpravo je bilo na obeh straneh jednako glasov, predsednik je dirimiral, glasujoč za razpravo. § 1. je bil vsprejet, pri § 2. izjavlja grof Zichy, da določba nasprotuje dogmam katoliške cerkve; on ne odklanja paragraf iz sovraštva do židov. Grof Keglevich in minister Vlassits zagovarjata recepcijo židov, toda pri glaso-

vanju po imenih je bil s odklonjen s 115 proti 94 glasovom. „Mag. Orszag“ piše tem povodom: „Že po naravi svoji slabotna vlada ne bo mogla prenesti tega poraza. Korenin svojih nima v narodu in z zbornico magnatov ne more biti v soglasju. V zbornici poslancev ima neko večino, toda voditi je ne zna. Po katerem pravu more še voditi vladne posle?“

Turški izseljenci v Bosni so pred kratkim časom že drugič izročili sultanu spomenico, v kateri se pritožujejo o težavah, katere jim baje provzroča avstro-ogerska vlada v Bosni in Hercegovini. „Agence Havas“ pravi o teh ljudeh, da so sami bogati posestniki v Bosni, ki se masté z visokimi obrestmi, katere zahtevajo od svojih najemnikov, in ne morajo prenašati, da zatira avstro-ogerska vlada njihovo ropazelnost ter se morajo klanjati splošnim zakonom.

O položaju v Srbiji piše belogrski „Dnevni list“: „Glavno vprašanje v Srbiji se sedaj finančne razmere. Manjka jej denarja, da bi mogla zadostiti svojim dolžnostim in pokrila primanjkljaje. Le jedino denarja jej manjka in najbolje sredstvo se jej zdi bankerot. Kriza je sicer nekoliko potihnila, ker je imenovan naprednjak in vodja opozicije Popović finančnim ministrom. Radikalni osrednji odbor so zopet sklicali, da določi pogoje, po katerih bi bila radikalna stranka voljna podpirati ministerstvo Gruić-Vuić.“

Svetovno razstavo v Amsterdamu so preteklo soboto slovesno odprli. Mladoletno kraljico je zastopal dvorni nadobrednik baron dr. Tour van Bellinchave. Navzoči so bili tudi vsi ministri in načelniki civilnih in vojaških uradov. Ministri so si ugledali najpoprej „Staro Holansko“.

Kitajsko posojilo. Nemčija se pripravlja, da dobi pod vodstvom diskontne družbe več močij, ki bi oskrbele posojilo, katero bi pa morala nadzorovati evropska komisija. Sploh se bodo pa vdeleževale tega posojila vse države, katere so se vtikale v mirovne pogodbe, namreč Rusija, Francija, Nemčija in Anglija. To posojilo bi se glasilo najprej na 50 milijonov funtov, in ostanek bi se plačal v obrokih. Kitajci sami ne menijo tako hitro izplačati Japoncem določene odškodnine, da si polagoma vravnajo svoje vojaške zadeve in se pripravijo, ko bi Japonci s svojimi četami provzročili kake nemire.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. maja.

(Državna podpora.) C. kr. poljedelsko ministerstvo je za osušenje Doberniške doline pri Trebnjem za prihodnje leto dovolilo 1800 goldinarjev državne podpore.

(Iz Celja) se poroča, da je bil ondi v torek ob 3. uri 8 min. lahek potres, trajajoč pet sekund. Sunki so se ponavljali ob 4. uri 5 min., ob 6. uri 45 min. in ob 1 uri 38 min. popoldne.

(Vprašanje izmed občinstva.) V tukajšnjih dnevnikih smo te dni čitali oznanilo „družbe domačih stavbinskih podjetnikov“, da razpolagajo z več ko 3000 delavci ter morejo izvrševati vsa v stavbinsko stroko spadajoča dela po „najnižjih sedanjim razmeram primernih cenah“. Drugi dan pa posamezni podjetniki izjavljajo, da so njihova imena podpisana brez vednosti in privoljenja. Vprašamo torej merodajne kroge, odkod in zakaj te spletke za kolisami? S tem se občinstvo le bega. Prosimo torej merodajni oblasti, naj preiščeta to spletko ter občinstvu pojasni stvar.

(Darovi.) Vredništvu „Slovenca“ so poslali gospodje Gregorjevič, Podgorjevič in Marko Krenker iz Slov. Gradca 3 gld. za ponesrečene. — Č. gosp. Fran Jeršič, umirovljeni župnik Podšentjurjem pri Izlakah je poslal 30 gld., in sicer: 1. Darovanje v cerkvi sv. Jurija v Izlakah za poškodovane cerkve v ljubljanski okolici 10 gld.; 2. dar gosp. župnika za cerkve po deželi 10 gld.; 3. za ljubljanske cerkve 5 gld.; 4. za pogorele v Toplicah 5 gld. — Bog povrni!

(Visoka starost.) V torek 14. t. m. je na Dunaju umrla 94 let stara gospa Ana Penn, vdova po pokojnem zaslužnem članu ljubljanskega gasilnega društva in mati znanega pisatelja Henrika Penn, ka-

teri je, kakor znano, zapisnikar pomožnega dunajskega odbora za Ljubljano.

(Za farno cerkev v Šenčurju) pri Kranju daroval je neki župnik, bivši kaplan Šenčurski, 10 kron. Bog mu povrni.

(Huda ura.) Z Radovice, 14. maja. Minulo leto smo imeli prvo hudo uro 15. maja, letos je prišla dan poprej. Predpoludnem je bilo zelo soparno. Ob 1/2. uri je bilo še malo oblakov na južni strani; v teh zagrmí prav na kratko, pa dokaj dobro, kakor neka napoved, da pride kaj hujega. Po naših gorah se stemni, v dolinah sije solnce; jame deževati in padati drobna solika, bliska se pa in treska, da je groza, — žal, da ne brez nesreče. Strela je ubila 39 let starega posestnika Martina Humljana iz Bojanje vasi. Oral je, držal za plug, v jednom trenutku blisk in grom in revež pade mrtev na zemljo. Deklici stoječi par korakov pred očetom se ni nič hudega zgodilo.

(„Narodni dom“ v Brežicah.) Brežka hranilnica je kupila znani hotel „pri Klembasu“ iz ostaline po pokojnem g. Friču za 22.500 gld. v svrhu zgradnje „Narodnega doma“. To je torej že tretji „Narodni dom“ na slovenskem Štajerskem, četrti, a med vsemi najlepši zgrajen bode pa v Celju! Sempre avanti!

(Zdravje v Ljubljani) od 5. do 11. maja t. l. Novorojencev bilo je 18, mrtvorojen 1. Umrlo jih je 26, mej njimi za škariatico 2, za vratico (davico) 1, za jetiko 5, za vnetjem sop. organov 3, vsled starostne oslabelosti 4, za različnimi boleznimi 12; mej njimi bilo je tujcev 10, iz zavodov 16. Za infekcijskimi boleznimi se oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za škariatico 3, za vratico 2.

(Prvi letošnji roj) imeli so oo. kapucini v Škofji Loki dne 13. maja. Roj je prav močan.

(Utonil) je 10. t. m. zvečer 45 letni Marka Kastelec iz Stare vasi pri Grosupljem; padel je namreč pod Bregom v Zagradcu iz čolna v Krko. Truplo so izvlekli drugi dan iz vode.

(Srečkanje 15. maja.) Bodenkreditlose izdani leta 1880: Glavni dobiček 45.000 gld. je dobila ser. 2421 št. 34. 2000 gld. je dobila serija 3734 št. 2; po 1000 gld.: serija 1544 št. 73, in ser. 3263 št. 100. — Ogerske hipotečne banke srečke: Glavni dobiček 50.000 gld. serija 2860 št. 97; 1500 gld. serija 1458 št. 26; po 1000 gld. seriji 1889 št. 99 in ser. 2977 št. 2.

(Vas na boben zaradi žganja.) V Likovki je umrl žid, žganjetržec. Slovaški vaščani mu dolgujejo 10.149 gld. na žganju. Ker ne morejo plačati, rubi jih vdova umrlega žida — in čuda, vsa vas bo prodana po eksekutivni dražbi.

(Koliko stane jeden strel iz topa.) Pogostokrat se vprašuje, koliko stane jeden strel iz topa; odgovor na to vprašanje pa je vedno zelo različen. Dandanes imamo že več ogromnih topov; posebno veliki so topovi na bojnih ladijah. Strel iz takega topa je neverjetno drag. Iz takega velikanskega topa na bojnej ladiji se potrebuje za jeden strel 400 kilogramov streliva, kar stane okoli 1160 gld.; krogla ki je težka 600 kilogramov, stane do 1300 gld. Ako se prištejejo še nekateri drugi stroški, stane jeden strel iz takega topa okroglih 2500 gld.!

(Umor radi cigarete.) Iz Krakova se poroča: Mesarski pomočnik Ladislav Paszkovski je umoril te dni nekega živinskega kupca, ker mu ni hotel podariti jedne cigarete. Umor je izvršil z dolgim mesarskim nožem. Nesrečnika so našli v krvi ležečega na ulici. Zločinca so še isto noč prijeli in je pripoznal svoje hudo delstvo.

Društva.

(Vabilo) na veliki koncert, katerega priredi Mariborska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda s prijaznim sodelovanjem slavnega „Ptujskega goslarskega kvarteta“ ter orkestra, moškega pevskega in tamburaškega zbora „Slovanske čitalnice“ v Mariboru v korist velikovski šoli v nedeljo, dne 19. maja 1895 v dvorani hotela „Stadt Wien“ (Tegetthofove ulice.) Vspored: 1. C. G. Reissiger: Uvod k operi „Die Felsenmühle“. Orkester. 2. B. Tovačovsky: Krtica slovenskih narodnih pesnij. Moški zbor s spremljevanjem glasovirja. 3. Beethoven: Quartetto. Op. 18. št. 1. F-dur. a) Allegro con brio. b) Adagio affettuoso ed appassionato. Goslarski kvartet. 4. B. Smetana: Sesterospev iz opere „Prodane neveste“. 5. Michaelis: Turška straža. Tamburaški zbor. 6. Dr. G. Ipavic: Savska. Osmospev. 7. B. Smetana: Iz mojega življenja. Goslarski kvartet. 8. A. Foerster:

Samo. Moški zbor s četerospevom. 9. * * * Potpourri čeških narodnih pesnij. Orkester. 10. Prosta zabava. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: za osebo 50 kr., za rodbino (8 osebe) 1 gld. Blagodušna preplačila se z ozirom na dobrodelni namen hvaležno sprejmejo.

Telegrami.

Matulje, 16. maja. Skoro jednoglasno sta izvoljena Mandič in Jenko. Navdušenje je veliko.

Dunaj, 16. maja. Danes zjutraj je cesar sprejel Banffy-ja, kateri je potem dobil vabilo k današnjemu dvornemu obedu.

Dunaj, 16. maja. Prestolonaslednicavdova Stefaniya se je povrnila s potovanja po orijentu v Laksenburg.

Dunaj, 16. maja. Drž. poslanec dr. August Weber je umrl.

Dunaj, 15. maja. Pri današnjem srečkanju ogerskih premijskih srečk dobi glavni dobiček serija 2559 št. 9, 12.000 gld. dobi serija 3166 št. 38 in 5000 gld. pade na ser. 207 št. 16.

Dunaj, 15. maja. Pruski princ Albreht je obiskal danes cesarsko rakev nadvojvode Albrehta in položil krasen venec na njegovo krsto.

Dunaj, 15. maja. Podžupan dr. Lueger je naznanil za jutri popoldne izvanredno občinsko sejo, v kateri bo naznanil odstop župana dr. Grublna. Volitev župana se bo vršila skoro gotovo v tednu od 25. do 30. t. m.

Trst, 15. maja. Cesaričinja-vdova Štefanija je danes dospela v Trst in se po kratkem odmoru odpelje na Dunaj.

Lvov, 15. maja. V Zydaczowu je nastal velik požar, ki je upepelil cerkev, sodnijsko in občinsko poslopje in mnogo drugih hiš.

Krakov, 15. maja. Po naročilu finančne oblasti, so se preiskali pri židovskih trgovcih v mestu Kasimier turške srečke. Pri 50 trgovcih so našli nad 1500 ponarejenih srečk.

Budimpešta, 15. maja. Ministerski predsednik baron Banffy je odpotoval danes zvečer na Dunaj.

Budimpešta, 15. maja. (Gospodska zbornica.) V teku današnje seje črtali so se po predlogu grofa Zichy-ja tudi § 25—29 predloge glede prostega veroizpovedanja, na kar je grof Zichy predlagal posvetovanje o ostalih točkah, to je pa predsednik odklonil. Nato se je pričelo posvetovanje o recepciji židov. Sprejel se je § 1., glede druge točke se je pa izjavil grof Zichy, da to nasprotuje naukom katoliške cerkve. Akoprem sta ga zagovarjala grof Keglevich in minister Vlassits, se je vendar odklonil s 115 proti 94 glasovom.

Budimpešta, 15. maja. Magnatska zbornica je v drugem branju vsprejela ostale paragrafe zakona glede recepcije judovske vere. Predloge Zichyjeve je odklonila. Pri tretjem branju je bilo glasovanje po imenih razun o § 2., kateri je bil včeraj odklonjen. Na obeh straneh je bilo jednako glasov. Zakon se je vsprejel z glasom predsednika. (Živahni eljen-klici na levi.)

Berolin, 15. maja. Državni zbor je vsprejel v prvem posvetovanju predlog Rickertov glede preosnove volilnega zakona.

Berolin, 15. maja. „Nordd. Zeitung“ poroča, da so nameravali gledé na ogromno delo justične komisije državni zbor samo pretrgati, ne pa zaključiti. Ker bode pa, kakor se meni, v dveh tednih z glavnim delom gotov, se bo vendar le zaključil.

London, 15. maja. Mesto umrlega konservativnega člana zbornice za West-Dorset je bil z veliko večino izvoljen unist Robert Willials.

Novi York, 15. maja. V Arizoni so napadli Indijanci došle družbe premogokopov. Odposlalo se je konjištvo, da pomiri napadnike. Sploh se je bati splošne vstaje.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
raznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Umrli so:

13. maja. Helena Božič, zasebnica, 46 let, Streliške ulice št. 11, sušica.
14. maja. Ivan Zupane, hlapec, 56 let, Šelenburgove ulice št. 5, sušica.

V bolnišnici:

13. maja. Ivan Očepek, posestnik, 51 let, meningitis.
14. maja. Uršula Borštnik, posestnikova žena, 47 let, sušica.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	734.6	9.0	brev.	megla	2.4
15. 2. u. pop.	728.8	22.4	sl. zapad	oblačno	dež
9. u. sveč.	726.4	15.1	"	"	"

Srednja temperatura 15.5° za 1.5° nad normalom.

Premembe pri tvrdkah.

Zadružna tvrdka „Göppinger & Comp. in Weisenfels“ preustrojila se je v komanditno družbo.
V zadružnem registru pri tvrdki: „Registrovana vipavska vinarska zadruga z omejenim poroštvo“, izbrisal se je a) izbris člana upraviteljskega Frana Kaučiča in b) vpis Ivana Lavrenčiča kot namestnika ravnatelja in Ivana Premru iz St. Vida kot odbornika upraviteljskega.
Istotako se je v zadružnem registru pri tvrdki „Spar- und Vorschussverein in Laibach, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung“ izbrisal bivši udov načelstva Josipa Regalija, Karola Kauschegga, Ensta Jeunikerja in Jakoba Skrbince; b) vpis novo voljenih in še ne vpisanih udov načelstva: Ludovika Widmayerja, mizarkega mojstra, Antona Kleina, posestnika in tiskarja, in Janeza Škerjanca, mizarja, vsi v Ljubljani; c) volitev vpisanih udov načelstva, in sicer: Frana Sarka kot načelnikom, Stefana Franzota kot načelnika namestnikom in Frana Kaiserja kot blagajnikom.

Izbris tvrdke.

Pri e. kr. deželnem kot trgovskem sodišču v Ljubljani izbrisana je tvrdka: „Erazem Biršič“, lekarničarska obrt v Ljubljani, in Erazma Biršiča (zdaj v Gradcu) kot imejitelja te tvrdke.

Pod varstvom.

Jurij Piro, posestnik v Podšentjuriju pri Izlakah, radi zapravlivosti.

Fran Juršič iz Jablanice (okr. sod. Kostanjevica) radi blaznosti; njega varuh je Fr. Žulič iz Ostrea št. 21.

Neža Canker, kajzarica iz Sela, radi blaznosti; nje varuh je Gašp. Canker iz Sela (okr. sod. Idrija).

Za pokrivanje kakor tudi za kritje barak

ponujamo v vsakej tudi največji množini

po najnižjih cenah

prima in secunda

zarezane strešnike (Strangfalzziegel)

kakor tudi nepremočni

strešni klej (Dachpappe)

250 12

zavoj (to je 10 □ metrov) od 1 gld. 50 kr.
do 2 gld. 50 kr.

in

nasade za dimnike
F. P. Vidic & Comp.

Ana Rupnik,

izdelovalka umetnih cvetlic,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 13,

priporoča se prečastiti duhovščini v izdelovanje vsakovrstnih

šopkov za na altarje in sveče,
vencev za bandera in druge
cerkvene slovesnosti,

kakor tudi

popolne oprave pri novih mašah

po primerni ceni. 316 3-1

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Sirup iz planinskih zelišč

tudi

prsni, pljučni in kašljev sok

imenovan, prirejen iz

planinskih zelišč in lahko razstop-
ljivega vapnenega železa.

Steklenica z navodilom o porabi 56 kr.,
12 steklenic 5 gld.

Dobiva se pri 565 29

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Glasovire

prodaja in izposoja
za Dunaj in v provincije

A. Thierfelder, Dunaj, 7/3 Burgg. 71.

Največja zaloga
glasovirov, pianinov in harmonijev.

Prodaja za gotovo in na obroke. — Najemščina nizka.

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Uredil in založil

František Finžgar.

5. zvezek.

Cena vezanim 35 kr., broširanim 25 kr.

— Po pošti 5 kr. več. —

Dobivajo se v semenišču pri Fr. Finžgarju,
v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa pri Jan.
Krajcu v Novem Mestu in pri D. Hribarju
v Celju. — Tudi se lahko še dobi II., III. in
IV. zvezek.

Krasna mladinska knjižica!

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

Objava.

Podpisani naznanja p. n. ob-
činstvu, da

stavbinska dela
raznih vrst

ne izvršuje po kartelnih
temveč po lastnih cenah.

Fran Taleschini,
stavbinski mojster.

324 3-2

Dunajska borza.

Dne 16. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 45 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 45 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 30 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 90 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 16 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1074 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	400 " 10 "
London vista	121 " 95 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 " 60 "
20 mark	11 " 91 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 67 "
Italijanski bankovci	46 " 05 "
C. kr. cekini	5 " 72 "

Dne 15. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	163 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 60 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	150 " — "
Dunavske vravnave srečke 5%	132 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " 25 "
Posojilo goriskega mesta	111 " 25 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " 25 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 96 "
Prioritetne obveznice državne železnice	223 " 50 "
" južne železnice 3%	170 " 85 "
" južne železnice 5%	133 " — "
" dolenskih železnice 4%	98 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " — "
Avstrijskega rubečnega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	71 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	73 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	54 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	173 " — "
Akcije Ferdinandovev. železn., 1000 gl. st. v.	3640 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	569 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103 " 60 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	83 " 75 "
Montanska družba avstr. plan.	85 " 80 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168 " — "
Papirnih rubljev 100	131 " 12 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.